

List do Redakcji

Szanowni Państwo,

w 2011 roku Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) przedstawił propozycję znacznego zmniejszenia wyceny badań SPECT. Dotychczasowa wycena wynosiła 54 punkty i została zaakceptowana w 2009 roku po znacznej podwyżce cen generatorów molibdenowo/technetowych. Obecnie NFZ proponuje 35 punktów za badanie kardiologiczne i 30 punktów za inne badanie SPECT. Należy pamiętać, że w tym czasie ani ceny radioizotopów, ani ceny aparatury nie uległy tak drastycznej obniżce; raczej wykazują one tendencję do wzrostu (choćby ze względu na kurs euro).

Historia tej decyzji — według mnie — wiąże się z naszymi wyścapieniami o weryfikację wyceny badań SPECT serca. Narodowy Fundusz Zdrowia uznawał, że scyntygrafia perfuzyjna serca (badanie wysiłkowe i spoczynkowe) jest jednym badaniem i w kilku przypadkach refundował te dwa niezależne badania jako jedno. W naszych pismach udowodnialiśmy, że koszty każdego z badań (wysiłkowego i spoczynkowego) są porównywalne i powinny być refundowane jako dwa oddzielne badania SPECT. Najbardziej drastycznym przykładem braku zrozumienia tego problemu było cofnięcie refundacji za badania perfuzyjne w ośrodku w Gorzowie Wielkopolskim.

Mimo iż problem ten wydawał się już rozwiązany (w maju 2011 roku w trakcie spotkania Konsultanta Krajowego z przedstawicielami NFZ i Ministerstwa Zdrowia), stanowisko Funduszu uległo zmianie. W piśmie, które otrzymałem, NFZ — powołując się na telefoniczne informacje dotyczące wyceny badań w 2–3 zakładach — zaproponował refundację na następującym pozio-

mie: za badanie SPECT — 30 punktów, za pojedyncze badanie SPECT serca — 35 punktów. Po weryfikacji powyższych danych stwierdziłem, że tylko kilka zakładów wycenia komplet badań serca na sumę 700 zł, nie uwzględniając wielu istotnych elementów kosztorysu — przede wszystkim kosztów amortyzacji aparatury. Zdecydowana większość zakładów wycenia badania na poziomie 1 000 – 1 400 PLN. Mając na uwadze zaistniałą sytuację, konieczne okazało się jednoznaczne określenie kosztów badań SPECT. Uważam, że w różnych placówkach wycena ta jest przeprowadzana w różny sposób. Z tego względu zwróciłem się z prośbą do dr. Leszka Wędrychowicza o przedstawienie jego opinii.

Uważam, że dr Leszek Wędrychowicz jest osobą o wysokich kompetencjach zarządczych, ma jednocześnie doświadczenie w zakresie medycyny nuklearnej.

Dr Leszek Wędrychowicz jest lekarzem, specjalistą w zakresie chorób wewnętrznych, a także organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia. Obecnie specjalizuje się w zakresie medycyny nuklearnej. Był on wieloletnim pracownikiem Funduszu Zdrowia. Pełnił funkcję wicedyrektora do spraw medycznych Śląskiego Oddziału NFZ. Przez wiele lat pracował w Instytucie Onkologii w Gliwicach.

Poniżej przedstawiamy jego opinię dotyczącą wyceny badań SPECT.

Leszek Królicki

*Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Medycyny Nuklearnej
Konsultant Krajowy w dziedzinie medycyny nuklearnej*

Sposób i zakres kontraktowania świadczeń w medycynie Nuklearnej przez NFZ od lat jest przykładem braku merytorycznej komunikacji między świadczeniodawcą a płatnikiem. Oczywiście można by w tym miejscu przytoczyć wiele przykładów na brak uzasadnienia merytorycznego dla decyzji NFZ (kласyką jest upór przy wykreśleniu poradni medycyny nuklearnej z katalogu NFZ). Proponuję przeanalizować ostatni projekt zarządzenia prezesa z dnia 23.09.2011 na 2012 rok, a w szczególności nową wycenę badania SPECT.

Trzydzieści punktów rozliczeniowych w cenie 9 zł/pkt oznacza kwotę 270 zł za jedno badanie SPECT. Aby przeprowadzić prawidłowo analizę kosztów badania SPECT, należy wrócić do warunków udzielania tego świadczenia opisanych zarządzeniem prezesa w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów, takich jak ambulatoryjna opieka specjalistyczna oraz świadczenia odrębnie kontraktowane **na 2011 rok, czyli wymaganych jesienią 2010 roku**.

Warunki realizacji świadczeń w medycynie nuklearnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej — wymagane przez NFZ do zakontraktowania badań z zakresu medycyny nuklearnej przedstawiono na rycinach 1–3.

Aby móc udzielać świadczeń finansowanych przez NFZ, zakłady medycyny nuklearnej dokonały inwestycji polegających na zakupie aparatury do badań SPECT. Efektem dostosowania do warunków zarządzenia prezesa jest struktura kosztów w przeliczeniu na jedno badanie SPECT przedstawiona w tabelach 1 i 2.

Ta zgrubna kalkulacja nie uwzględnia np. kosztów ogólnozakładowych, które bezpośrednio wiążą się ze strukturą szpitala lub innego zakładu, w obrębie którego pracownia medycyny nuklearnej jest zlokalizowana.

Powyższe wyliczenia służą uzmysłowieniu decydentom i przyszłym inwestorom, jak dalece niedofinansowane jest badanie SPECT, ma również służyć dalszej dyskusji na ten temat.

Pojęcie „polityka zdrowotna” zawiera między innymi zasadę, zgodnie z którą w ochronę zdrowia inwestuje się, a nie pokrywa jedynie kosztów jej działalności, np. szczepienia ochronne, badania diagnostyki obrazowej itp. są finansowane zgodnie z tą zasadą. Dlatego niezrozumiałe jest działanie płatnika wobec zakładów medycyny nuklearnej, gdzie najpierw wymuszono zakup aparatury i stworzenie struktury kadrowo-lokalowej, a następnie zaproponowano obniżenie wyceny świadczenia do 33% faktycznych kosztów wykonania badania SPECT. Jeżeli

5.	Tomografia emisyjna pojedynczych fotonów (SPECT)	<p>Personel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lekarz specjalista medycyny nuklearnej; 2) osoba która: <ol style="list-style-type: none"> a) ukończyła studia wyższe na kierunku lub w specjalności elektroradiologia obejmujące co najmniej 1 700 godzin w zakresie elektroradiologii i uzyskała tytuł licencjata lub inżyniera, b) ukończyła szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy technik elektroradiolog lub technik elektroradiologii lub dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik elektroradiolog - oraz odbyła szkolenie w zakresie obsługi kamery scyntylicyjnej; 3) pielęgniarka; 4) fizyk medyczny. <p>Wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) gamma kamera do badania SPECT wraz z odpowiednim oprogramowaniem do opracowania badania; 2) miernik dawek; 3) urządzenie do rejestracji obrazów uzyskanych w trakcie badania. <p>Inne wymagania - pomieszczenie do przygotowywania radiofarmaceutyków.</p>
6.	<p>Inne badania izotopowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) scyntygrafia z zastosowaniem pochodnych somatostatyny, 2) scyntygrafia z zastosowaniem ¹³¹I MIGB, 3) scyntygrafia z zastosowaniem ¹²³I MIGB, 4) scyntygrafia z zastosowaniem pochodnych cholesterolu, 5) scyntygrafia z zastosowaniem znakowanych aerozoli, 6) scyntygrafia z zastosowaniem cytrynianu galu, 7) scyntygrafia z zastosowaniem znakowych leukocytów. 	<p>Personel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lekarz specjalista medycyny nuklearnej; 2) osoba która: <ol style="list-style-type: none"> a) ukończyła studia wyższe na kierunku lub w specjalności elektroradiologia obejmujące co najmniej 1 700 godzin w zakresie elektroradiologii i uzyskała tytuł licencjata lub inżyniera, b) ukończyła szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy technik elektroradiolog lub technik elektroradiologii lub dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik elektroradiolog - oraz odbyła szkolenie w zakresie obsługi kamery scyntylicyjnej; 3) pielęgniarka; 4) fizyk medyczny. <p>Wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) gammakamera do badania SPECT i całego ciała z oprogramowaniem odpowiednim do opracowania badania; 2) urządzenie do rejestracji obrazów uzyskanych w trakcie badania.

1) gamma kamera do badania SPECT i całego ciała wraz z odpowiednim oprogramowaniem do opracowywania badania

Rycina 1. Załącznik nr 2 cz. 7 dotyczący medycyny nuklearnej, do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

WYMAGANIA WOBEC PRACOWNI MEDYCZYNY NUKLEARNEJ

	1 TYP	2 TYP
SPRZĘT	gamma kamera planarna/scyntygraf/ zestaw sond scyntylicyjnych	gamma kamera do badania SPECT i całego ciała
	miernik dawek	miernik dawek
	urządzenie do rejestracji obrazów uzyskanych w czasie badania	urządzenie do rejestracji obrazów uzyskanych w czasie badania
INNE WYMAGANIA	pomieszczenie do przygotowywania radiofarmaceutyków	pomieszczenie do przygotowywania radiofarmaceutyków
ZAKRESY TERAPII IZOTOPOWYCH	terapia izotopowa łagodnych schorzeń tarczycy	terapia izotopowa łagodnych schorzeń tarczycy
	terapia izotopowa bólów kostnych w przebiegu zmian przerzutowych do kości	terapia izotopowa bólów kostnych w przebiegu zmian przerzutowych do kości
	terapia izotopowa - synowektomii radioizotopowych	terapia izotopowa - synowektomii radioizotopowych
ZAKRES BADAŃ	badania planarne, scyntygraficzne/renografia (nie dotyczy SPECT)	badania planarne i SPECT
MINIMALNE KWALIFIKACJE PERSONELU LEKARSKIEGO	specjalista w dziedzinie medycyny nuklearnej zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy pracowni	specjalista w dziedzinie medycyny nuklearnej zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy pracowni
INNY PERSONEL	* technik elektroradiologii przeszkolony w zakresie obsługi kamery scyntylicyjnej, * pielęgniarka, * fizyk medyczny	* technik elektroradiologii przeszkolony w zakresie obsługi kamery scyntylicyjnej, * pielęgniarka, * fizyk medyczny
INNE WYMAGANIA	oprogramowanie do archiwizacji danych pacjenta w systemie komputerowym, w tym imię i nazwisko, numer PESEL (lub data urodzenia), data i rodzaj badania, opis wyniku badania wraz z imieniem i nazwiskiem lekarza opisującego badanie	oprogramowanie do archiwizacji danych pacjenta w systemie komputerowym, w tym imię i nazwisko, numer PESEL (lub data urodzenia), data i rodzaj badania, opis wyniku badania wraz z imieniem i nazwiskiem lekarza opisującego badanie
	zgodność z obowiązującymi normami prawnymi	zgodność z obowiązującymi normami prawnymi

gamma kamera do badania SPECT i całego ciała

Rycina 2. Załącznik nr 3b do zarządzenia nr 80/2008/DSOZ Prezesa Funduszu. Wymagania wobec pracowni diagnostycznych. Wymagania konieczne (minimalne) 2009 (s. 7).

Warunki udzielania świadczeń w rodzaju: świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębnie

7.1.4 wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną	1) mikroskop; 2) termocykler; 3) wiertarka preparacyjna; 4) pipeta automatyczna; 5) sprzęt niezbędny do analizy kwasów nukleinowych.
7.2 WARUNKI WYMAGANE DO ZAWARCIA UMOWY	
7.2.1 lekarze	lekarz specjalista genetyki klinicznej - w łącznym wymiarze czasu pracy odpowiadającym czasowi pracy ośrodka;
7.2.2 pozostały personel	diagnosty laboratoryjni - w łącznym wymiarze czasu pracy odpowiadającym czasowi pracy ośrodka;
7.2.3 organizacja udzielania świadczeń	poradnia genetyczna - w lokalizacji
8. TERAPIA IZOTOPOWA	
8.1. WARUNKI WYMAGANE	Załącznik nr 5 do rozporządzenia Lp 8
8.1.1 lekarze	lekarze - w łącznym wymiarze czasu pracy odpowiadającym czasowi pracy pracownik: specjalista medycyny nuklearnej
8.1.2 organizacja udzielania świadczeń	pracownia do przygotowywania radiofarmaceutyków - w miejscu udzielania świadczeń;
8.1.3 wyposażenie w	gammakamera do badania SPECT i całego ciała.
8.1.4 zapewnienie dostępu do badań diagnostycznych	1) laboratoryjnych w tym w szczególności z możliwością wykonania badania: a) TSH, b) FT3 lub FT4, c) przeciwciał przeciwtarczycowych; 2) ultrasonograficznych; 3) radiologicznych; 4) scyntygraficznych.
8.2 WARUNKI WYMAGANE DO ZAWARCIA UMOWY	
8.2.1 organizacja udzielania świadczeń	1) system zarządzania jakością w zakresie świadczonych usług medycznych z wykorzystaniem promieniowania jonizującego; 2) program archiwizacji danych pacjenta - zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi; 3) czas pracy: 5 godzin dziennie, 5 dni w tygodniu; 4) dostęp dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
8.3 WARUNKI DODATKOWO OCENIANE	
8.3.1 lekarze	wszyscy lekarze - specjaliści w dziedzinie medycyny nuklearnej
8.3.2 zapewnienie realizacji badań	1) TK - w lokalizacji; 2) NMR - w lokalizacji.
9. BADANIA IZOTOPOWE	
9.1. WARUNKI WYMAGANE	Załącznik nr 2 do rozporządzenia cz VII Lp 6
9.1.1 lekarze	lekarz specjalista medycyny nuklearnej;
9.1.2 pielęgniarki	pielęgniarka
9.1.3 pozostały personel	1) fizyk medyczny 2) osoba która: a) ukończyła studia wyższe na kierunku lub w specjalności elektromedycyna obejmujące co najmniej 1 700 godzin w zakresie elektromedycyny i uzyskała tytuł licencjata lub inżyniera, b) ukończyła szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy technika elektromedycyny lub technika elektromedycyny lub dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technika elektromedycyny lub technika elektromedycyny lub dyplom - oraz odbyła szkolenie w zakresie obsługi kamery scyntylicyjnej
9.1.4 wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną	1) gammakamera do badania SPECT i całego ciała z oprogramowaniem odpowiednim do opracowania badania; 2) urządzenie do rejestracji obrazów uzyskanych w trakcie badania.
9.2 WARUNKI WYMAGANE DO ZAWARCIA UMOWY	
9.2.1 lekarze	1) lekarze - w łącznym wymiarze czasu pracy odpowiadającym czasowi pracy pracownik: a) specjalista medycyny nuklearnej lub b) w trakcie specjalizacji z medycyny nuklearnej
9.2.2 zapewnienie dostępu do badań diagnostycznych	1) laboratoryjnych w tym w szczególności z możliwością wykonania badania: a) TSH, b) FT3 lub FT4, c) przeciwciał przeciwtarczycowych; 2) ultrasonograficznych; 3) radiologicznych.
9.3 WARUNKI DODATKOWO OCENIANE	
9.3.1 lekarze	wszyscy lekarze - specjaliści w dziedzinie medycyny nuklearnej
9.3.2 organizacja udzielania świadczeń	1) system zarządzania jakością w zakresie świadczonych usług medycznych z wykorzystaniem promieniowania jonizującego; 2) program archiwizacji danych pacjenta - zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi; 3) pracownia do przygotowywania radiofarmaceutyków- w miejscu; 4) czas pracy: 5 godzin dziennie, 5 dni w tygodniu; 5) dostęp dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
9.3.3 zapewnienie realizacji badań	1) TK - w lokalizacji; 2) NMR - w lokalizacji.
9.1.4 wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną	1) gammakamera do badania SPECT i całego ciała z oprogramowaniem odpowiednim do opracowania badania; 2) urządzenie do rejestracji obrazów uzyskanych w trakcie badania.

Rycina 3. Załącznik nr 2 do Zarządzenia Nr 21/2011/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 24 maja 2011 r. (s. 7–8) w zakresie świadczeń odrębnie kontraktowanych.

Tabela 1. Koszty materiałowo-sprzętowe

Material/Sprzęt	Koszt	Liczba	Koszt jednostkowy/badanie SPECT
SPECT	2,5 mln	6000	417
Generator 99Mo/99m Tc	6000	50	120
Ogrzewanie/Wentylacja	–	–	5
Sprzęt ochrony rad/sterylność	–	–	5
Serwis	5% rocznie		125

Tabela 2. Koszty osobowe

Personel	Koszt	Liczba	Koszt jednostkowy/badanie SPECT
Lekarz	4000/mies.	100	40
Pielęgniarka	2500/mies.	100	25
Technik	3000/mies.	100	30
Fizyk medyczny	3000/mies.	100	30
Rejestracja	1500/mies.	100	15
Księgowość/Administracja	2000/mies.	100	20

Po zsumowaniu wartości z tabeli minimalny koszt badania SPECT to około 830 zł.

takie działanie uznamy za praktyczną realizację założeń polityki zdrowotnej, to wniosek może być tylko jeden — oczekiwany efekt jest likwidacja badań SPECT w zakresie działalności medycyny nuklearnej.

Obniżenie wyceny badania SPECT z 56 pkt do 30 pkt rozliczeniowych to jedynie przysłowiowy wierzchołek góry lodowej w całej serii błędów w sposobie kontraktowania i określania warunków dla badań i terapii stosowanych w medycynie nuklearnej.

Myszę, że dalsze działanie w takim prowizorium jest niebezpieczne dla istnienia tej specjalności medycznej.

Lech Wędrychowicz

W latach 2002–2007 zastępca dyrektora ds. medycznych Śląskiego OW NFZ, aktualnie Pełnomocnik Dyrektora ds. Onkologii i Medycyny Nuklearnej Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr5 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach